

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2017/18:44

Fredagen den 14 september

---

§ 1 Allmänna frågor

Statsrådet Ann Linde

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 26 juni 2018

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 18 september 2018

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar ledamöterna välkomna tillbaka efter sommaruppehållet och förklarar sammanträdet öppnat.

Vi hälsar statsrådet Ann Linde med medarbetare välkomna. Först på den gemensamma dagordningen har vi en åtterrappport från mötet i rådet den 26 juni 2018. Den har sänts ut, men det finns kanske något som statsrådet önskar tillägga.

Anf. 2 Statsrådet ANN LINDE (S):

Nej, jag har ingenting att tillägga utöver den skriftliga rapporten.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Det föreligger inga frågor från nämnden.

Då går vi in på rådsdagordningen och dagordningspunkt 3, Flerårig budgetram för 2021–2027.

Anf. 4 Statsrådet ANN LINDE (S):

Vid mötet kommer medlemsstaterna att ges tillfälle att ge sin syn inför de fortsatta förhandlingarna om EU:s fleråriga budgetram.

Ordförandeskapet har inför mötet cirkulerat en lägesrapport som nämnden har fått ta del av. Rapporten redogör för de presentationer och diskussioner som hittills har ägt rum i rådsarbetsgruppen för MFF-förhandlingarna och lyfter fram två övergripande frågor för GAC att diskutera.

Den första frågan är om medlemsstaterna anser att EU:s politiska prioriteringar och mervärde återspeglas på ett tillfredsställande sätt i kommissionens MFF-förslag.

Den andra frågan är vad medlemsstaterna anser om fördelningen av EU-medel för olika policyområden, bortsett från volymen i kommissionens MFF-förslag.

Regeringens ståndpunkter inför förhandlingen är väl förankrad i riksdagen sedan i våras. I linje med dessa, och som svar på frågorna från ordförandeskapet, avser jag att lyfta fram att vi välkomnar ansatserna att försöka modernisera utgifterna med neddragningar i de traditionella stora budgetposterna: jordbrukspolitiken och sammanhållningspolitiken.

Regeringen vill dock mot bakgrund av att volymen är alldeles för stor se ännu större neddragningar, så att till exempel tillväxtfrämjande åtgärder som främjar EU:s konkurrenskraft och ett hållbart EU och åtgärder som stärker vår säkerhet och gränsskydd kan prioriteras inom en lägre volym. Det handlar till exempel om att på ett mer effektivt sätt hantera migrationen, bekämpa klimatförändringarna och främja tillväxten.

Regeringen anser att dagens system för egna medel fungerar väl, och en bra utformning av systemet är avgörande för att nå målet om en stabiliserad avgift.

Principiellt sett är regeringen emot att befogenheter på skatteområdet flyttas från medlemsstaterna till EU-nivå. Det finns därför betydande tveksamheter med att använda skatter som nya egna medel i EU-budgeten, såsom föreslås i kommissionens förslag.

Något som vi saknar tydliga svar på, och som vi konsekvent driver från svensk sida inom EU, är jämställdhetsperspektivet. Detta saknas i såväl kommissionens förslag som i ordförandeskapets rapport. Jag tänkte därför i mitt inlägg påminna om att detta inte får glömmas bort. Jag kommer också att ta tillfället att påminna om våra övergripande positioner om att vi anser att den totala volymen är för stor och i kombination med utfasningen av rabatter resulterar i en orimligt hög avgift för Sverige.

Anf. 5 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för detta. Precis som sades i inledningen är detta frågor som vi har diskuterat både här och i finansutskottet. Jag förstår att man i ståndpunkten kanske inte kan ta upp alla synpunkter som vi har utan att man ska prioritera. Därför är det såklart viktigt att svara på frågorna som ställs inför mötet.

Vi har under denna period ställt oss bakom det mesta som Sverige har framfört när det gäller den framtida budgeten. Därför lyssnade jag extra noga när det gäller diskussioner om egna medel, eftersom detta inte fanns med i den skriftliga ståndpunkten. Det som jag egentligen funderar över är att jag uppfattar att vi tidigare har varit överens om att vi är tveksamma till nya befogenheter på skatteområdet och också framför det. Det är nämligen genom medlemsavgifter som vi ser att EU ska lösa sin gemensamma finansiering.

Därför skulle jag gärna vilja höra om regeringen har ändrat sig i denna fråga och därför inte har den med, eller om det mer var ett förbiseende, eftersom det inte kom en direkt fråga om det vid inledningen av mötet. Det var min första fråga.

Jag har en annan fråga som handlar om det som står i den skriftliga ståndpunkten om klimatåtgärder. Det finns en punkt där det står: "Regeringen anser att minst 25 % av utgifterna ska bidra till klimatåtgärder genom så kallad mainstreaming."

Har jag uppfattat det fel, att det är vad kommissionen egentligen föreslår och att regeringen stöder detta förslag?

Går det att utveckla hur begreppet mainstreaming räknas? Det är mer en teknisk fråga. Om det går att förklara på ett någorlunda kortfattat sätt i dag vore jag tacksam för det.

Mina frågor gällde alltså om det finns någon förändring i regeringens ståndpunkt sedan tidigare när det gäller beskattningsrätten. De gällde också klimatåtgärderna samt mainstreaming.

Anf. 6 JENS HOLM (V):

Överlag delar vi den svenska regeringens ståndpunkt. Det är mycket viktigt att stå upp för jämställdheten, att Sverige inte ska betala så mycket och att motsätta sig att EU kan få skattekompetens med formuleringarna kring egna medel.

Jag har också några frågor om att minst 25 procent av budgeten ska öronmärkas för klimatåtgärder. Det är bra, men man skulle kunna tycka att hela budgeten egentligen borde vara klimatsäkrad.

Jag undrar vilken bedömning som regeringen gör i dag? Detta är en målsättning som EU faktiskt redan har, vilket Karin Enström sa. Vilken bedömning gör regeringen med dagens politik? Vilken nivå ligger man på i dag?

Om man talar om att EU:s budget ska värna viktiga ändamål är det kanske ännu viktigare att peka ut de miljöskadliga subventioner som finns i EU:s budget. Det är stora summor som går till byggande av nya flygplatser, stora motorvägar, fossil energi, inte minst fossilgas, köttindustrin och annat. Jag skulle verkligen välkomna att regeringen tar med i sin ståndpunkt att man ska verka för att miljöskadliga subventioner fasas ut. Det finns också vedertagna definitioner av vad en miljöskadlig subvention är. OECD, EU-kommissionen och Naturvårdsverket har det.

Anf. 7 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag tackar för detta. Jag ska börja med egna medel, som både Karin Enström och Jens Holm tog upp. Ståndpunkten är att vi är mycket tveksamma till det och inte vill ha det. Egentligen är denna fråga Ekofins ansvar, men regeringen har inget problem med att framföra denna åsikt också på GAC om det är nämndens mening. Vi är nämligen helt eniga i denna fråga.

När det gäller klimatåtgärderna, som ni båda tog upp, är förslaget alltså att 25 procent är ett andelsmål oavsett hur stor budgeten blir.

Vad innebär mainstreaming? Jo, det innebär att budgeten ska integrera klimatåtgärder i alla åtgärder. Kommissionen föreslår att 25 procent av budgeten ska bidra till klimatåtgärder. Det säger ingenting om storleken på kakan utan bara andelen av kakan.

Frågan är då om inte alltihop ska vara klimatåtgärder, som Jens Holm sa. Och ska 75 procent vara dåligt om 25 procent är bra? Nej, det betyder det inte. Det är självklart mycket viktigt att budgeten i sin helhet inte motverkar Parisavtalets målsättningar. Sverige anser att budgeten inte ska finansiera fossil energi. Finansieringen ska i stället, där den är relevant, riktas mot lösningar för förnybart och energibesparingar.

Jag undrar om någon av mina medarbetare känner till den procentsiffra som det ställdes en fråga om? Det är det inte. Då får vi be att få återkomma om hur mycket man har kommit upp till i dag, eftersom vi inte kan svara på det i dag.

Vi pekar på miljöskadliga subventioner i förhandlingarna. Vi har sagt att vi inte ska finansiera fossil energi.

Anf. 8 FREDRIK MALM (L):

Vi har, som jag uppfattar det, inte en lika kategorisk uppfattning här vad gäller de exakta nivåerna i budgeten. Kommissionens förslag är 1,14 procent av bni, vilket troligen är för högt eftersom vi vill dra ned mer på jordbruksstöd, sammanhållningsstöd och annat. Å andra sidan kan 1,04 procent, vilket regeringen vill låsa sig vid, vara för lågt, eftersom vår uppfattning är att EU ska kunna göra betydligt mer på en del områden.

Vi är också positiva till en eventuell framtida koldioxidskatt i EU, vilket gör att vi inte heller är lika kategoriska vad gäller skattebefogenheterna.

Jag saknar någonting om forskning i fråga om detta. Men jag förmodar att det kanske ryms inom det som gäller åtgärder som främjar tillväxt och EU:s konkurrenskraft. Det kan statsrådet möjligen beröra.

Anf. 9 JENS HOLM (V):

Det är jättebra att Sverige kommer att verka för att miljöskadliga subventioner ska fasas ut, i synnerhet subventioner till fossil energi som är den största andelen och kanske de mest skadliga subventionerna på området. Men då tycker jag att det borde framgå av den svenska positionen, eftersom det inte gör det. Ministern sa inte heller någonting om det i sitt inledningsanförande. Om det är något som ni kan ta med in i positionen vore det mycket bra.

Anf. 10 Statsrådet ANN LINDE (S):

Om det är nämndens uppfattning har vi inget problem med det, eftersom vi hela tiden har sagt att ståndpunkten är att budgeten inte ska finansiera fossil energi. Om det är nämndens mening har regeringen inga problem med det.

Jag ska också säga att vi i ståndpunkterna inte har tagit upp alla frågor. Detta har hittills tröskats flera gånger, och vi följer mycket noga vad vi har kommit överens om i EU-nämnden och i de olika utskotten.

Anf. 11 KARIN ENSTRÖM (M):

Vi är eniga om en massa övriga miljömål och så vidare. Men det kom lite plötsligt att ta ställning till detta här. Det är inte så att vi är mycket positiva till fossil energi, det är inte det som jag menar, men jag vet inte riktigt om vi kan vara överens om att det ska in som en enig ståndpunkt. Detta förpliktar till mycket, men om det är i överensstämmelse med det som vi har sagt tidigare är det inte något problem.

Anf. 12 Statsrådet ANN LINDE (S):

Nej, vi har vid flera tillfällen framfört att Sverige anser att budgeten inte ska finansiera fossil energi. Men om jag ska framföra detta vid mötet vill jag gärna att det ska vara nämndens synpunkt. Vi har ju sagt att vi inte kan ta upp allt. Vad ska vi då prioritera? Jo, vi ska prioritera de saker som vi har nämnt: att det inte ska vara så stor volym, att man ska dra ned på jordbruk och sammanhållningspolitiken och att man ska inrikta det mot

tillväxtfrämjande. Där ingår, ska jag säga till Fredrik Malm, forskning, utveckling och liknande program. Det är alltså helt korrekt uppfattat av honom.

2017/18:44
14 september

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Jag vill påminna om två punkter i det utsända underlaget. På mitten av s. 3 talar man om att ändamålsenligt och effektivt hantera migrationen och bekämpa klimatförändringarna. I andra punkten därunder talas det om att minst 25 procent av utgifterna ska bidra till klimatåtgärder genom mainstreaming, och Parisavtalets målsättningar nämns. Nämnden och statsrådet får väl se om det finns skäl att kanske skjuta in en mening i samband med det. Det skulle i alla fall inte sticka ut, men det är förstås nämnden som avgör det.

Anf. 14 JENS HOLM (V):

Jag tycker att det vore lämpligt att ta med detta att budgeten inte ska användas för att finansiera fossil energi under den punkten. Jag nämner detta för att jag vet att detta är saker som regeringen har tagit upp i tidigare förhandlingar, men jag saknar det nu. Jag tycker att det är relevant, för det är en diskussion om långtidsbudgeten. I det sammanhanget är det olyckligt med pengar till fossil energi.

Jag ser också att det finns en sådan diskussion på EU-nivå. Det finns medlemsländer som tycker att Parisavtalet inte är särskilt viktigt. Jag tycker att det är viktigt att markera mot de länderna.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar just nu att nämnden inte motsätter sig att man skulle kunna tydliggöra detta under den punkt som Jens Holm lyfte fram. Det kan ju statsrådet själv också ha synpunkter på. I förslaget till svensk ståndpunkt finns det en punkt som lyder: ”Regeringen anser att minst 25 % av utgifterna ska bidra till klimatåtgärder genom så kallad mainstreaming.” Det kanske passar i sammanhanget att efter den meningen lägga till Sveriges ståndpunkt om hur vi ser på investeringar i fossil energi.

Anf. 16 Statsrådet ANN LINDE (S):

Man skulle kunna skriva: Bland annat anser Sverige att budgeten inte ska finansiera fossil energi. Finansieringen ska i stället där det är relevant riktas mot lösningar för förnybart och energibesparingar.

Anf. 17 KARIN ENSTRÖM (M):

Det har vi inga problem med, herr ordförande. Jag vill bara förtydliga när det gäller den andra delen om det som statsrådet sa om egna medel. Jag har inte uppfattat att det skapade uppror i nämnden utan att det också kan tas med. Har jag uppfattat det rätt?

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Det är ju den muntligt framförda ståndpunkten som gäller, inte den skriftliga. Detta fanns ju med i statsrådets inledningsanförande och bekräftades i hennes svar på din fråga, som jag uppfattade det.

Anf. 19 Statsrådet ANN LINDE (S):
Absolut. Vi har inga andra åsikter än nämnden när det gäller detta.

Anf. 20 ORDFÖRANDE:
Jag tror inte att nämnden egentligen har någon särskild synpunkt när det gäller var de saker som nämnden har önskat lägga till exakt hamnar, utan det viktiga är att de tas upp.

Känner sig protokollförarna och antecknarna trygga? Bra.
Jag måste ändå fråga Fredrik Malm: Du använde inte ordet avvikande mening?

Anf. 21 FREDRIK MALM (L):
Nej, men jag hamnade där. Jag anmäler avvikande mening med det alternativ vi har framfört.

Anf. 22 ORDFÖRANDE:
Fredrik Malm, Liberalerna, anmäler alltså en avvikande mening.
Då konstaterar jag att det finns majoritet för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande mening från Liberalerna. Tack för bra dialog och samtal!

Då går vi vidare till dagordningspunkt 4, Presentation av det österrikiska ordförandeskapets prioriteringar.

Anf. 23 Statsrådet ANN LINDE (S):
Herr ordförande! Under den här dagordningspunkten kommer det nuvarande österrikiska ordförandeskapet att säga några ord om sina prioriteringar för perioden 1 juli till 31 december i år. Det är bara information. Ingen diskussion förväntas.

Anf. 24 ORDFÖRANDE:
Då tackar vi för informationen och går vidare till dagordningspunkt 5 a, Lagstiftningsplanering.

Anf. 25 Statsrådet ANN LINDE (S):
Herr ordförande! Som första punkt under rubriken Lagstiftningsplanering avser kommissionen att presentera avsiktsförklaringen, som skickades till rådet och ordförandeskapet i onsdags. Medlemsstaterna ges en möjlighet att kortfattat och övergripande kommentera den allmänna inriktningen.

Det är positivt att kommissionen behåller fokus på de tio prioriteringar som man har tagit fram för sin mandatperiod. EU måste leverera på de områden som man har åtagit sig och där det finns ett tydligt europeiskt mervärde. Detta ska givetvis ske i överensstämmelse med de grundläggande principerna om subsidiaritet och proportionalitet och med full respekt för medlemsstaternas sociala modeller och arbetsmarknadsmodeller.

Det är viktigt att utrymme ges för ett effektivt genomförande av den stora mängd initiativ och åtgärder som kommissionen redan har presenterat. Varje enskilt initiativ som presenteras måste dock bedömas och beredas på sina egna meriter. Regeringen kommer att få anledning att

återkomma till riksdagen allteftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras.

Den andra frågan under dagordningspunkten är en informationspunkt, där kommissionen kommer att ge en lägesbild av de pågående lagstiftningsakterna.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till 5 b, som är en lägesrapport avseende lagstiftningsärenden.

Anf. 27 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag tog upp allt under den förra punkten.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen även där.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Förberedelser inför Europeiska rådet den 18 oktober 2018.

Anf. 29 Statsrådet ANN LINDE (S):

På mötet ska dagordningen för Europeiska rådet den 18 oktober diskuteras. Dagordningen delgavs medlemsstaterna nu i måndags. Nämndens ledamöter har i samband med detta fått ta del av den.

Europeiska rådet tar än en gång upp migrationsfrågorna, denna gång för att följa upp ER-slutsatserna från i juni.

Europeiska rådet väntas också återkomma till de frågor om inre säkerhet som kommer att diskuteras vid det informella toppmötet i Salzburg den 19–20 september. Debatten i Salzburg kommer att basera sig på en ledaragendaskrivelse. Den har vi inte fått än.

Stats- och regeringscheferna väntas också behandla externa relationer, men det är inte klart vilka. Det är fortfarande mycket tidigt i processen, och som vanligt återkommer regeringen för samråd inför mötena i allmänna rådet och Europeiska rådet i oktober om regeringens ståndpunkter i sak. Förberedelserna för det informella toppmötet i Salzburg kommer att tas upp med EU-nämnden den 19 september.

Jag har en korrigerig: Ledaragendaskrivelsen har tydligen precis kommit in till Regeringskansliet. Ni ska få den. Den har skickats ut. Jag ber om ursäkt.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Rättsstatsläget i Polen.

Anf. 31 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Som ni vet aktiverade kommissionen den 20 december förra året artikel 7.1 i EU-fördraget med anledning av den oroväckande utvecklingen för rättsstatens principer i Polen. Kommissionen menade att effekten av de många lagar som hade antagits

under två års tid utsatte rättsväsendets oberoende och maktdelningen i Polen för allvarliga risker.

Sedan dess har en dialog mellan den polska regeringen och kommissionen pågått, och Polen har genomfört vissa lagändringar för att efterkomma kommissionens rekommendationer. Under året har kommissionen vid upprepade tillfällen uppdaterat rådet om utfallet av dialogen med den polska regeringen. Vid allmänna rådets möte i maj välkomnade kommissionen de lagändringar som har genomförts. Samtidigt framhöll kommissionen att det inte var tillräckligt för att avskrika risken för ett systematiskt hot mot rättsstatens principer i Polen.

Kommissionen föreslog därför, som ni vet, att rådet i juni skulle fullfölja sina åtaganden enligt artikel 7.1 i EU-fördraget genom att höra Polen. Kommissionen fick stöd för detta av medlemsstaterna.

Eftersom en majoritet av medlemsstatskretsen, däribland Sverige, anser att oron för att Polen allvarligt åsidosätter rättsstatens principer kvarstår och att ytterligare frågor och förtydliganden därför är nödvändiga, kommer utfrågningen att fortsätta på allmänna rådets möte nästa vecka.

Ni har fått ta del av villkor och teman för utfrågningen. De är desamma som inför utfrågningen i juni. Vid utfrågningen kommer alltså medlemsstaterna återigen att ges möjlighet att ställa konkreta frågor till den polska regeringen om deras rättsreformer.

Exakt vilka frågor jag kommer att ställa är inte fastställt än, men jag avser att utgå från kommissionens rekommendationer och fråga hur den polska regeringen avser att komma till rätta med de systematiska hot mot rättsstatens principer som kommissionen har identifierat.

Det är ännu oklart hur processen kommer att fortskrida efter utfrågningen. Vi menar dock att frågan bör kvarstå på rådets dagordning så länge kommissionen gör bedömningen att ett systematiskt hot mot rättsstatens principer föreligger.

Herr ordförande! Som nämnden känner till kommer ytterligare ett artikel 7-förfarande att behandlas i rådet framöver, eftersom Europaparlamentet häromdagen röstade om att aktivera ett artikel 7-förfarande mot Ungern.

Jag har mycket svårt att tänka mig att denna fråga kommer att diskuteras på tisdag, men om frågan kommer upp kommer jag att vara tydlig med att regeringen ser med oro på utvecklingen även i Ungern. Respekt för EU:s värden är kittet som håller unionen samman. Det är en förutsättning för ett fungerande samarbete inom unionen och för det ömsesidiga förtroendet för varandras rättssystem. EU kan bara agera med trovärdighet när det gäller mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i andra delar av världen om vi själva lever upp till dessa principer.

Det är nu upp till rådet att besluta hur vi går vidare med processen mot Ungern. Regeringen kommer givetvis att samråda med riksdagens EU-nämnd innan ett sådant beslut tas.

Regeringen kommer att fortsätta att vara tydlig med att EU:s grundläggande värden inte är förhandlingsbara och att samtliga medlemsstater måste leva upp till EU:s rättsliga principer och åtaganden.

Anf. 32 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Jag har tagit fasta på regeringens formulering i ståndpunkten, där man säger: "Regeringen menar att det måste få konsekvenser när en medlemsstat brister i respekt för rättsstatens principer." Det är ju bra på alla sätt och vis, så det är inte mycket mer att säga om det. Men man kan ändå ställa frågan: Vad menas med "få konsekvenser"?

Förfarandet enligt artikel 7 framstår för en utomstående som oändligt segt. Det är i princip som en skenfäktning: Ingenting händer.

Jag undrar: Kan det vara så att ingenting händer så länge stormakterna i EU – Tyskland och Frankrike – inte pressar på hårdare? Jag skulle gärna vilja höra statsrådet utveckla om Sverige över huvud taget kan göra något mer som får betydelse i det här sammanhanget, och vad detta i så fall är.

Anf. 33 MARTIN KINNUNEN (SD):

Sverigedemokraterna har tidigare haft en avvikande mening rörande artikel 7-förfarandet mot Polen. Den står vi givetvis fast vid, och vi får väl utveckla den till att även omfatta Ungern, om vi nu i nämnden ska vara förberedda på att även Ungern kommer upp på rådsmötet. Vår avvikande mening utgår fortfarande från att vi betraktar Polen som en suverän demokratisk stat som måste ges rätt att inom sin demokratiska process bestämma själv.

Vi betraktar denna reaktion från Europeiska unionen och från en lång rad olika länder som överdriven och smått hysterisk. Vi ser inte alls att demokrati, mänskliga rättigheter eller rättsväsendets oberoende skulle vara hotat i Polen. Det polska folket måste få möjlighet att självt, inom ramen för den demokratiska processen, bestämma hur dess land ska styras.

Anf. 34 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag börjar med att svara på Maria Abrahamssons frågor.

Jag kan dela frustrationen över att det tar så väldigt lång tid att göra någonting, och jag ska säga några saker om det.

När det gäller konsekvenserna har vi ju drivit frågan om konditionalitet i budgeten. Tyvärr är detta inte möjligt att göra med innevarande budget eftersom det inte finns några sådana regler. Däremot är det mycket positivt att kommissionen nu har lagt fram ett förslag som innebär att man villkorar EU-pengar. Det har kommit till efter stöd från först Sverige och Italien och sedan Tyskland och Frankrike. Till slut är nu en majoritet av länderna och kommissionen för detta förslag.

Kommissionen har alltså lyssnat på oss. Att vi har fått igenom detta ser vi som en av våra största segrar.

Samtidigt ser vi att det kommer att bli en utmaning att få igenom detta förslag och att koppla det till villkorade utbetalningar. Det är dock utgångspunkten, för det är inte rimligt att man ska kunna välja vilka åtaganden man ska fullfölja och ändå fortsätta att få EU-stöd fullt ut.

När det gäller vad vi mer konkret kan göra fortsätter vi och likasinnade att driva på för att dessa instrument ska bli effektivare. Det finns två instrument sedan 2014. Det ena är ett ramverk för att stärka rättsstatens principer, som handlar om hur kommissionen ska agera. Där ingår artikel 7. Det andra är den årliga dialog om rättsstatens principer som hålls i allmänna rådet. Nästa gång är i oktober.

Jag har varit mycket kritisk till detta; det känns mer som att vara på ett ABF-seminarium. Jag har inget emot ABF – det blev fel – men det känns mer som ett allmänt seminarium om allmänna saker än som ett skarpt verktyg för att diskutera hur man ska följa upp rättsstatens principer.

Det har dock blivit mycket bättre. Det har kommit en rad konkreta förslag. Jag har bett mina tjänstepersoner att jobba med detta, och nu har det äntligen kommit fram förslag på vad man skulle kunna göra som kan tas upp till exempel i oktober. När vi tar upp konkreta saker återkommer vi till EU-nämnden. Mest behöver man dock se till att allting kommer upp.

En fråga som är på bordet och som jag kan berätta för nämnden om – där det ännu inte finns något förslag – är ett belgiskt förslag om att man ska ha en genomgång av hur alla EU-länder följer rättsstatens principer, demokrati och mänskliga rättigheter.

I ett sådant förslag finns ju både fördelar och nackdelar. En fördel är naturligtvis att man tittar noga på vartenda land. En nackdel är att det då går att smeta ut allting. När det gäller de länder som verkligen har problem – Polen och Ungern – kanske det sägs att även Sverige och Danmark har problem, och så blir det ingenting av det.

Vi håller på att diskutera detta. Jag ser fram emot att diskutera det antingen i nämnden eller i riksdagen, för det är inte helt enkelt.

En av de sanktionsmöjligheter som finns i dag är artikel 7.1. Det blir ett starkt politiskt uttalande från rådet, men det innebär inte mer. Det är en politisk sanktion, kan man säga.

Man måste ha 22 länder med sig. Som vi ser det – i och med att Italien har bytt regering och att britterna har ändrat sig väldigt mycket – finns det risk att vi inte får 22 länder som ställer upp på linjen att Polen har brutit.

Därför anser vi att det finns ett intresse av att fortsätta denna process, så att man inte bara säger att det inte finns stöd från 22 länder och slutar. Då slutar det hela i ingenting. Jag skulle dock vilja säga att det finns en sådan risk.

Vad gäller att stormakterna inte pressar på skulle jag vilja säga att Tyskland och Frankrike faktiskt pressar på hårt. De gör alltid gemensamma uttalanden, så att Frankrike säger att man också talar för Tyskland och vice versa. De två andra länder som jag nämnde – Italien och Storbritannien – pressar däremot inte på, av helt olika skäl. Italien har en ny regering som inte tycker så här. Britterna förbereder brexit, så de går inte längre in i sådant här.

Jag håller inte alls med Martin Kinnunen om att Ungern inte har brutit mot rättsstatens principer. Man har också i kommissionen väckt överträdelseärenden mot Ungern vad gäller såväl akademisk frihet och möjligheterna för civilsamhällesorganisationer att ta emot stöd som andra saker som rör skyldigheter i fråga om fri rörlighet för kapital och så vidare.

Dessa överträdelseärenden är egentligen skarpare som instrument än artikel 7 som sådan. Om domstolen kommer fram till att man har brutit mot ett överträdelseärende blir det jättehöga böter. Artikel 7.1, som är det som Europaparlamentet har, leder till en politisk deklaration. Det är ett politiskt pris, men det är inte ett pengapris.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns majoritet för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi har på dagordningen punkten Övriga frågor. Finns det något där som statsrådet Linde önskar kommentera?

2017/18:44
14 september

Anf. 36 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag vill också informera nämnden om att lunchdiskussionen kommer att handla om det tal om tillståndet i unionen som kommissionens ordförande Juncker höll i Europaparlamentet i onsdags.

Anf. 37 ORDFÖRANDE:

Tack för informationen!

§ 2 Allmänna frågor (art. 50)

Statsrådet Ann Linde

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor art. 50 den 20 juli 2018**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor art. 50 den 18 september 2018**

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till allmänna frågor och till artikel 50. Vi börjar med återrapporten från rådets möte den 20 juli 2018. Denna har sänts ut. Finns det något som statsrådet önskar tillägga?

Anf. 39 Statsrådet ANN LINDE (S):

Nej, jag har inga kommentarer utöver den utsända rapporten.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Det finns heller inga frågor från nämndens ledamöter.

Då kommer vi in på rådsdagordningen och börjar med dagordningspunkt 3, Förhandlingar med anledning av Förenade kungarikets anmälan i enlighet med artikel 50 i EU-fördraget.

Anf. 41 Statsrådet ANN LINDE (S):

Allmänna rådet ska i sammansättningen enligt artikel 50 – alltså 27 länder – diskutera läget i brexitförhandlingarna. Utgångspunkten för detta blir som vanligt att Michel Barnier, som är chefsförhandlare, ger en redogörelse.

Förhandlingarna har pågått fortlöpande sedan junitoppmötet, med ett kort sommaruppehåll. Sedan mitten av augusti överlägger man kontinuerligt, med flera förhandlingsdagar i veckan och möten mellan Barnier och den nye brexitministern Dominic Raab. Våra förhandlare rapporterar tekniska framsteg men ännu inga genombrott i huvudfrågorna.

Det är några olika utträdesfrågor som återstår att komma överens om. Reservlösningen – den som på engelska heter backstop – om gränsen på Irland är fortfarande knäckfrågan.

För att komma vidare pågår intensiva överläggningar. Även om det är mycket svårt att säga exakt hur en lösning kan tänkas se ut som lever upp till de kriterier som satts upp förblir jag optimistisk. En lösning är möjlig och, skulle jag vilja säga, till och med sannolik. Alternativet är helt enkelt mycket dåligt för alla, inte minst för Storbritannien.

Herr ordförande! Parallellt pågår diskussioner om den gemensamma politiska förklaringen om den framtida förbindelsen. Denna är tänkt att antas i samband med utträdesavtalet.

En energiinjektion till dessa överläggningar gavs när britterna den 12 juli till slut lade fram en vitbok om den framtida relationen. EU:s inriktning är att med utgångspunkt i våra egna riktlinjer plocka positiva element i denna vitbok, som också kallas Chequers, för att komma fram till en så tydlig förklaring som möjligt. Sverige och EU har ett intresse av att förklaringen blir så positiv och ambitiös som möjligt.

För britterna är den politiska förklaringen en viktig del av den kommande inrikes godkännandeprocessen. Man vill därför ha en detaljerad text som anknyter till utträdesavtalet.

Utmaningen blir alltså att hitta en text som möter Storbritanniens krav samtidigt som vi undviker att förhandlingen fastnar i detaljer som vi inte kan lösa i detta skede.

Här står vi då ett antal veckor innan förhandlingarna behöver slutföras. Läget kan tyckas osäkert, men det finns en stark gemensam målbild om ett ordnat och förutsägbart utträde. Det viktigaste är att förhandlingen om utträdesavtalet snarast kan avslutas. Ett ordnat utträde är också den bästa grunden för en bra framtida förbindelse.

Efter att jag och mina kollegor träffats den 18 september blir det en temperaturmätare vid det informella toppmötet i Salzburg två dagar senare. Statsministern kommer att informera om detta.

Därefter har vi allmänna rådet och Europeiska rådet i oktober. Det var tänkt att förhandlingarna skulle vara färdiga då, men mycket talar för att man måste lägga till ett extra toppmöte i november.

Slutligen några ord om förberedelsearbetet för det brittiska utträdet och beredskapsplaneringen för att möta risken för en ”no deal”.

Det brittiska utträdet ligger nu bara ett halvår bort, och aspekterna kommer högre upp på såväl den europeiska som den nationella dagordningen. Givet läget i förhandlingarna har risken för ett oordnat utträde kommit i förgrunden.

Jag besökte London för ett par veckor sedan med anledning av att svenskar bosatta i Storbritannien är oroade och undrar om de kommer att kunna bo kvar och så vidare. Jag träffade också brexitministern Dominic Raab, som försäkrade mig att våra medborgare ska få bo kvar oavsett hur förhandlingarna slutar. Detta är i och för sig ett lugnande besked, men det bästa sättet att säkra svenskarnas och alla andra EU-medborgares intressen är att det blir ett utträdesavtal. Att de får stanna kvar säger ju ingenting om på vilka villkor detta ska ske.

Jag hade också ett möte med skuggbrexitministern Keir Starmer från Labour. Han såg med stor oro på ett ”no deal”-scenario och menade att parlamentet då kommer att spela en viktig roll för att få ett avtal.

Sedan ett par veckor tillbaka presenteras ett stort antal rapporter om vad som händer vid ett ”no deal”-scenario. Den brittiska regeringen har aviserat 80 ”no deal”-rapporter.

Allt prat om ”no deal” är inte förvånande men olyckligt, eftersom det riskerar att föra fokus från förhandlingarna och till slut kanske blir självuppfyllande. Som jag tidigare har understrukit i nämnden kan och får vi naturligtvis inte ignorera risken för ett avtalslöst utträde. Vi måste dock i alla lägen vara tydliga med vilket dåligt utfall detta vore för alla inblandade. Förhandlingsparterna har ett gemensamt ansvar att undvika detta.

Förberedelserna pågår i Regeringskansliet. Det handlar särskilt om att gå igenom all lagstiftning som kan behöva revideras som en följd av brexit och om att löpande informera berörda intressenter. Vi bidrar också aktivt i det arbete som görs på ett europeiskt plan – mycket hanteras nämligen där.

Beroende på hur förhandlingarna utvecklas kan förstås beredskapsplaneringen behöva skalas upp. Låt mig dock avslutningsvis

upprepa att huvudscenariot är ett ordnat utträddande och därmed en förutsägbar process.

Anf. 42 ESKIL ERLANDSSON (C):

Tack för den gedigna genomgången!

Jag har en kunskapsfråga som jag tror berör oss alla, och speciellt mig. Den rör britternas och det brittiska parlamentets inflytande. Vad jag förstår har det brittiska parlamentet tillskansat sig en position eller en makt som kanske inte var avsikten från början.

Min direkta fråga är: Har de tillskansat sig möjligheten att fälla avgörandet på slutet genom att trycka eller inte trycka på knappen? Är det på det sättet oroar det mig verkligen. Det tycks vara stor turbulens, och vi riskerar i så fall att få det som ingen önskar, det vill säga en hård brexit.

Anf. 43 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för en lite längre presentation av läget. Det finns många delar i detta. Jag förstår statsrådets vädjan att vi inte ska fokusera alltför mycket på en ”no deal”-lösning. Men samtidigt är detta det värsta scenariot. Därmed måste man också vara förberedd för det.

Vi delar ståndpunkten, men har en fundering. Man kan tänka sig att det fortsätter att vara väldigt politiskt turbulent i UK, inom dess regering och inom det dominerande partiet i regeringen. Finns det några tankar hos den svenska regeringen eller hos några andra medlemsländer om att det på något sätt skulle finnas tekniska möjligheter att ge mer tid som en sista utväg? Jag gissar att det borde ha diskuterats. Det kanske inte finns något som helst utrymme för detta, men är det någon som väcker frågan? Det är alltid bra att ha en deadline, men den här deadline börjar vi nu närma oss med förskräckande hastighet.

Anf. 44 Statsrådet ANN LINDE (S):

”Tillskansat sig” låter konstigt, men det brittiska parlamentet har fattat beslut om att det ska få en möjlighet att säga ja eller nej till avtalet. När vi träffade Labours skuggminister Keir Starmer frågade vi vad ”ja eller nej” betyder. Detta är däremot inte klart. Det finns olika uppfattningar. Vissa säger att ett nej innebär att de fortsätter att vara med i EU och drar tillbaka artikel 7. Vissa säger i stället att ett nej innebär att de går in i ett avtalslöst tillstånd. Det är två helt olika saker. Vissa tar upp frågan om en ny folkomröstning, och det finns en massa olika synpunkter om vad det i så fall skulle innebära. Ska de gå tillbaka? Ska de rösta ja eller nej till själva avtalet? Det finns ingen som helst enighet i parlamentet i så fall. Den frågan är inte heller aktuell, men den diskuteras överallt nu.

Svaret är alltså ja – tekniskt sett kommer parlamentet att säga ja eller nej till avtalet. Men vad detta innebär är fortfarande oklart.

När det gäller Karin Enströms fråga håller jag helt med vad gäller att fokusera på ”no deal”. Jag är mer orolig för att de gör det så mycket i Storbritannien. 80 rapporter – det är helt massivt. Och varje gång det kommer en ny sådan här rapport slås den upp i medierna och så vidare. Hos oss tittar vi på de rent tekniska sakerna. Försäkringskassan har fått se på vad som rent praktiskt händer med alla de EU-medborgare som bor i Sverige om det blir en ”no deal”. Det är sådana saker.

Anf. 45 Ambassadör JAN OLSSON:

Man kan förlänga artikel 50. Då blir effekten att det brittiska medlemskapet fortsätter. Det förutsätter att Europeiska rådet är enigt och att det sker i samförstånd med Storbritannien. Det här är en möjlig väg som diskuteras som en sorts nödlösning. Jag tror att det för Storbritannien skulle vara politiskt omöjligt med förlängning under någon längre period. Men om man behöver knyta upp en process några månader eller så är det väl ett möjligt instrument att använda.

Anf. 46 MARTIN KINNUNEN (SD):

Sverigedemokraterna instämmer naturligtvis vad gäller behovet av nära relationer med Storbritannien även framöver och behovet av ett ordnat utträde. Vi har tidigare haft en avvikande mening rörande att Sverige bör verka för att EU ska vara mer kompromissvilligt, framför allt vad gäller de framtida förbindelserna. Vi tycker att det är lite motsägelsefullt att man vill ha så breda och djupa relationer i framtiden samtidigt som man fortfarande står fast vid att det gäller samtliga fyra fri- och rättigheter. Vi tycker att man bör vara tydlig med att man kan kompromissa även rörande dem. Vi ser att det här hänger ihop. Risken för ett oordnat utträde ökar om man inte har en samsyn rörande de framtida förbindelserna. Vi står därmed fast vid den avvikande mening som vi hade vid tidigare nämndmöte.

Anf. 47 Statsrådet ANN LINDE (S):

Den princip som EU har slagit fast, att den inre marknaden är en enhet och att man inte kan plocka russin ur kakan, är starkt förankrad, och det finns inga tecken på att något medlemsland ändrar sig.

Jag var lite besviken på den vitbok som kom från Storbritannien. Jag har ju slagits för att man i ett framtida frihandelsavtal måste ha med tjänster, även finansiella tjänster. Allt det ska vi ha med Storbritannien. Så kommer Storbritannien och säger: Det vill vi inte. Vi vill bara ha varor. Vi vill inte ens ha tjänster.

Det är naturligtvis mycket svårare att slåss för ett bredare handelsavtal om de i Storbritannien själva säger att de inte är intresserade. De har sagt att de vill ha detta brett, men just när det gäller den fria rörligheten för kapital, tjänster, varor och personer har de bara tagit en fjärdedel, och det tycker jag är väldigt synd.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Förberedelser inför Europeiska rådet (art. 50) den 18 oktober 2018: Utkast till kommenterad dagordning.

Anf. 49 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Allmänna rådet kommer nästa vecka att inleda de formella förberedelserna inför Europeiska rådets möte i EU-27-formatet den 18 oktober. Det blir alltså ett viktigt tillfälle för stats- och regeringscheferna att mäta framgången i förhandlingarna och staka ut vägen framåt. Allmänna rådet kommer att notera den anoterade

2017/18:44
14 september

dagordningen för oktobertoppmötet. Någon diskussion under denna dagordningspunkt förväntas alltså inte.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Önskar statsrådet tillägga något där?

Anf. 51 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Jag har ingen övrig fråga.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Det föreligger inte någon sådan fråga från nämndens sida heller.

Vi tackar statsrådet Linde och hennes medarbetare för medverkan vid dagens EU-nämndssammanträde.

§ 1 Allmänna frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet ANN LINDE (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statsrådet ANN LINDE (S).....	1
Anf. 5 KARIN ENSTRÖM (M).....	2
Anf. 6 JENS HOLM (V)	3
Anf. 7 Statsrådet ANN LINDE (S).....	3
Anf. 8 FREDRIK MALM (L)	4
Anf. 9 JENS HOLM (V)	4
Anf. 10 Statsrådet ANN LINDE (S).....	4
Anf. 11 KARIN ENSTRÖM (M).....	4
Anf. 12 Statsrådet ANN LINDE (S).....	4
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 14 JENS HOLM (V)	5
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 16 Statsrådet ANN LINDE (S).....	5
Anf. 17 KARIN ENSTRÖM (M).....	5
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 19 Statsrådet ANN LINDE (S).....	6
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 21 FREDRIK MALM (L)	6
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 23 Statsrådet ANN LINDE (S).....	6
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 25 Statsrådet ANN LINDE (S).....	6
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 27 Statsrådet ANN LINDE (S).....	7
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 29 Statsrådet ANN LINDE (S).....	7
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 31 Statsrådet ANN LINDE (S).....	7
Anf. 32 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	9
Anf. 33 MARTIN KINNUNEN (SD)	9
Anf. 34 Statsrådet ANN LINDE (S).....	9
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 36 Statsrådet ANN LINDE (S).....	11
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	11

§ 2 Allmänna frågor (art. 50)

.....	12
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 39 Statsrådet ANN LINDE (S).....	12
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 41 Statsrådet ANN LINDE (S).....	12
Anf. 42 ESKIL ERLANDSSON (C).....	14
Anf. 43 KARIN ENSTRÖM (M).....	14
Anf. 44 Statsrådet ANN LINDE (S).....	14

2017/18:44
14 september

Anf. 45	Ambassadör JAN OLSSON	14
Anf. 46	MARTIN KINNUNEN (SD)	15
Anf. 47	Statsrådet ANN LINDE (S).....	15
Anf. 48	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 49	Statsrådet ANN LINDE (S).....	15
Anf. 50	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 51	Statsrådet ANN LINDE (S).....	16
Anf. 52	ORDFÖRANDEN.....	16